

HO 2e. Aandachtspunten voor de constructie van open vragen

Introductie

Bij de open vraag formuleert de student een min of meer uitgebreid antwoord, dat vervolgens beoordeeld wordt door de docent. Ten opzichte van de gesloten vraagvormen is er een facet aan het beoordelen toegevoegd: de docent. De docent vervangt immers de computer bij het nakijken. Het lastige van de open vraag is om de vragen zo te formuleren dat studenten precies weten wat en hoe ze moeten antwoorden, en dat dit leidt tot antwoorden die zich door de docent eenduidig laten beoordelen. Om de beoordeling volgens objectieve maatstaven en op uniforme wijze te kunnen doen wordt een antwoordmodel, of nog uitgebreider een scoringsvoorschrift, gebruikt. Omdat open vraag als toetsvorm veel wordt gebruikt in ons universitair onderwijs en de constructie, en formulering van de vraag nauw let, besteden we hier in deze handout extra aandacht aan. Eerst geven we een samenvatting van de constructieregels voor de open vraag en de casus, met aanwijzingen voor formulering en taalgebruik. De laatste pagina geeft een overzicht van in de vraagstelling te gebruiken werkwoorden met een indicatie van het gevraagde doelniveau.

Constructieregels open vragen en casus

A. Vuistregels voor het formuleren

1. De vraag is ingeleid (contextinformatie).
2. De vraag is zo kort en specifiek als mogelijk gesteld.
3. De vraag is in stellende wijs geformuleerd.
4. De uit te voeren activiteit is eenduidig (werkwoord)
5. Er is een indicatie voor antwoordlengte/ aantal antwoordelementen
6. Eén vraag tegelijk gesteld

B. Extra aandachtspunten bij Casus

- Liever meer korte casus dan één omvangrijke
- Zo kort als mogelijk, maar zo lang als nodig (max. 150 woorden)
- Logische (chronologie) van gegevens
- Bevindingen voldoende concreet
- Presentatie informatie: ongeïnterpreteerd (ruw)

De vraag is verder: taalkundig juist geformuleerd, niet complex, en eenduidig te interpreteren, waar relevant is de bron vermeld.

C. Correctievoorschrift

1. Het model antwoord sluit naadloos aan op de vraag
2. Modelantwoord is eenduidig in gebruik
3. Totaal aantal punten voor de vraag is gerelateerd aan aantal antwoordelementen
4. Aantal punten per antwoordelement is uniform en beperkt

Voor de vraagredactie Vraagstructuur en layout (Naar voorbeeld Eindexamens Cito: In Arial 12 lettertype).

Thema/onderwerp	
Titel casus	
Eerst een inleiding op het probleem dan wel de casus, situatieschets met eventuele verwijzing naar een bron.	
2p	vnrVerklaar, beschrijf, leg uit (Vraag beginnend met werkwoord).
Regel 1: Voorgestructureerde antwoordruimte: afgemeten aan lengte antwoord..	
Regel 2: Licht gelinieerd, maar niet gekaderd	

Taalkundige aandachtspunten

Vermijden, attentie bij

- Verwijswoorden: *deze, dezelfde, hier, etc.*
- Absolutismen: *altijd, nooit, alleen*
- Schijnobjectieve woorden: *kunnen, mogelijk*
- Meningën zonder bron, subjectief geladen woorden
- Vage tijd-, kwantiteit-, kwaliteit aanduiding: *soms, vaak, goed, meest, etc.*
- Exacte kwantitatieve aanduidingen
- Complexe zinnen, woorden tussen haakjes

- Acroniemen/afkortingen: uitschrijven als het niet tot evidente kennis behoort of in spraakgebruik gewoon is (AIDS, ICT, e.d.)
- Gebruik de meest gangbare en concrete Latijnse of Nederlandse terminologie

Aanspreekvorm/Persoonsvorm

- Persoonsvorm (je/u) consequent gebruiken:
- Welk beleid acht u nu geïndiceerd? (als student aangesproken); Wat is nu uw beleid? (als arts aangesproken); Welk beleid is nu geïndiceerd? (Neutraal –passief- geformuleerd)

Werkwoorden als indicator van beoogd doelniveau voor vraagconstructie (Krathwoh & Anderson, 2001)

*Unidimensionale kennis
reproductie*

*Multidimensionale
kennisconstructie*

Cognitieve vaardigheid - Doelniveau					
Kennisdimensie	Oproepen memoriseren	Begrijpen	Toepassen kennis in nieuwe situaties	Analyseren en onderzoeken	Evalueren
Feiten	Noem	Vat samen	Bereken	Analyseer	Kritiseer
	Beschrijf	Leg uit	Extrapoler/schat	Interpreteer	Beoordeel
	Geef kenmerk	Licht toe	Los op	Bewijs	Contrasteer
	Som op	Vergelijk	Herorden	Toon aan	Verdedig/pleit
Concepten	Identificeer	Vul (model) aan	Geef voorbeeld/illustreer	Verklaar	Neem standpunt in
	Geef definitie	Geef onderscheid	Bespreek effect ingreep Q op A	Beredeneer	Voorspel
	Selecteer	Orden/plaats in volgorde	Ontleen een verklaring voor S aan de bron	Onderzoek	Schets scenario
		Geef relatie aan		Trek conclusie	Zet standpunten tegen elkaar af
Procedures		Geef oorzaak-gevolg	Haal een gegeven aan uit de bron die bewering P ondersteunt	Doe een voorstel	
		Verklaar verschil; betrek in het antwoord X en Y		Geef advies	

Van Berkel, H., Bax, A., Joosten-ten Brinke, D. (red) (2017). Toetsen in het hoger onderwijs. Houten: BohnStafleu van Loghum.

Milius, J.J. Schriftelijk tentamineren: een draaiboek voor docenten in het hoger onderwijs. Utrecht: COLUU Onderwijsadvies&training.

Anderson, L.W., en Krathwohl, D.R.. (2001). A Taxonomy for Learning Teaching and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York: Longman.